

Izdaje vsak četrtek in velja za posamezno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četril leta 10 K. Liven Jugoslavija 50 K. Arhivna se pošlje na upravitelstvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopošilja do odpovedi. Arhivna se plačuje naprej. Telefon štev. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Kotol“ takovnega družbe dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vrčejo. Upravitelstvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cenitelski inšeratom po dogovoru. Za vsake kritične oglašne primeren popust. Nezapre reklamacije so pošiljane prosto. Telefon št. 220.

11. številka

Maribor, dne 17. marca 1921.

55. letnik.

Občinske volitve v Sloveniji.

(Navodilo zaupnikom in pristašem S. Kmetijske zveze.)

Iz poročil ljubljanskih listov je pozveto, da se bodo občinske volitve v Sloveniji vršile zadnje dni meseca aprila t. l. Našim zaupnikom in pristašem dajemo glede priprav sledeča navodila:

Kaj je treba najprvo storiti?

Zberite se takoj zaupniki in vodilni pristaši k posvetovanju. Ako kaže, govorniki na ta posvet tudi volilce. Posvetujte se, katere može, oziroma mladence, hoste postavili na kandidatno listo. Svetujemo vam, da izberete kot kandidate take volilce, ki imajo ugled ter uživajo spoštovanje med občani in tudi imajo zmožnosti za vodstvo in za sodelovanje pri občinski upravi. Razdelite kandidate tako, da bodo zastopane vse vasi ali posamezni deli občine. Zberite med kandidate tudi zastopnike vseh stanov, tudi delavce in rničarje ter obrtnike.

Koliko kandidatov je treba?

V občinah, ki so imele manj kakor 500 prebivalcev, je treba 10 odbornikov in 10 namestnikov; v občinah z manj kakor 2000 prebivalci: 20 odbornikov in 10 namestnikov, z manj kakor 5000 prebivalci 24 odbornikov in 24 namestnikov, z manj kakor 10.000 prebivalci 32 odbornikov in 32 namestnikov, z manj kakor 20.000 prebivalci 36 odbornikov in 36 namestnikov, z manj kot 40.000 prebivalci 40 odbornikov in 40 namestnikov, s 40.000 ali več prebivalci 48 odbornikov in 48 namestnikov.

Kdo sme kandidirati?

Kandidirati sme samo oni volilci, ki je vpisan v volilni imenik za volitve v ustavotvorno skupščino z dne 28. novembra 1920, in ki je na dan razpisa občinskih volitev (razpis bo vladna objavila prihodnje dni) star 24 let. Kdor je bil po pomoti ali na kak drug način izpuščen iz volilnega imenika, ali pa če se ni dosegel starosti 24 let, ne more kandidirati.

Kako se razvrstijo kandidati?

Kandidate, ki hočete, da bodo govorili izvoljeni, denite na kandidatno listo na prva mesta. Kajti v občinah, kjer bo nastopilo več strank, ne bodo

izvoljeni vsi kandidati, ampak samole gofovo število, kolikor bo pač stranka dobila glasov. Vpišite pa posebej odbornike-kandidate in posebej namestnike. Pred ime kandidata morate zapisati tekočo številko, torej v občinah, ki bo volila 10 odbornikov, številke od 1 do 10. Pri namestnikih se ravno tako vpišejo številke od 1 do 10. Vsakega kandidata morate osebno vprašati, ali sprejme izvolitev ali ne. Brez njegovega dovoljenja ne smete nikogar napisati na kandidatno listo.

Kakšne morajo biti pravilne kandidatne liste?

Za predpripravo lahko sestavite te kandidatne liste na navadno polo papirja, ki vam naj služi samo kot podlaga za ono listo, ki jo boste dali oblasti. Veljavne kandidatne liste so tiste, ki so pisane na uradni tiskovini, ki se dobi pri občinskem uradu in na okrajnem glavarstvu. Ime, stan in bivališče kandidata mora biti pisano čitljivo. Vpišite torej na kandidatno listo kandidate n. pr. tako-le: 1. Ivan Ferlinc, posestnik, Bučni gradec h. št. 35. 2. Franc Muha, delavec v Nizkem vrhu št. 72. Liste morajo obsegati toliko imen, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov. Na čelu liste se zapiše ime občine, in pa jasna in določna označba skupine volilcev ali stranke, ki predlaga listo, tako, da se lahko loči od vseh druge kandidatne liste. Tam, kjer bodo torej nastopili naši pristaši z lastno kandidatno listo, bodo napisali na čelu liste: Občina: ... Občinska volitev dne ... Kandidatna lista Slovenske kmetijske zveze. Nato pa sledijo po vrsti v prvem oddelku imena, stan in bivališče kandidatov-odbornikov, kakor smo prej omenili, in v drugem oddelku pa imena, stan in bivališče kandidatov-namestnikov. Pred imena se morajo na vsak način zapisati tekoča številke.

Kaj je še treba napisati na kandidatno listo?

Takoj pod imeni kandidatov se napiše ime enega predstavnika (zaupnika) in enega namestnika te liste za volilni odbor (komisijo). Če je v občini več volišč, se napiše za vsako volišče ime po enega predstavnika in enega namestnika. Brez privolitve ne sme nihče biti imenovan za predstavnika. Torej vsakega prej vprašajte. Pod vse to se morajo lastnoročno in čitljivo podpisati volilci, ki predlagajo to kandidatno listo, in pa kandidati. Vsak kandidat podpiše listo z opombo, da izvolitev po tej listi spreje. Za to izjavo napišite izmed podpisancev eno

osebo in nje namestnika, ki naj v imenu podpisancev občuje za županom, ali okrajnim glavarstvom kot pooblaščen zastopnik stranke. Ta oseba bo dobivala potem rešitve glede kandidatne liste in obvestilo, če je treba na to kandidatno listo kaj popraviti. Vsak volilec sme podpisati le eno kandidatno listo (§ 16).

Zadostuje torej, da se popišejo na kandidatno listo samo kandidati. Lahko pa isto popišejo tudi drugi volilci.

Kaj se zgodi, če kandidatne liste niso pravilno sestavljene?

Ako bi n. pr. bilo ime ene in iste osebe označeno na dveh ali več kandidatnih listah različnih strank, ali če bi dve kandidatni listi nosile enako označbo (ime) stranke, ali če bi bila imena, oziroma podpisi nečitljivi, ali če bi bile na kandidatni listi vpisane osebe, ki niso vpisane v volilni imenik, ali take, ki še niso stare 24 let, mora okrajno glavarstvo listo tekom treh dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravilo. Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku. Ta mora takoj sklicati svoje somišljenike in listo popraviti in jo zopet izročiti okraj. glavarstvu. Ako se poziv ne zadosti tekom treh dni, je cela kandidatna lista neveljavna (§ 17).

Kje in kdaj se vložijo kandidatne liste?

Vsaka stranka ali skupina volilcev mora najpozneje v petih dneh po razpoložitvi pravomočnih volilnih imenikov predložiti svoje kandidatne liste političnemu oblastvu (paragraf 15), to je: okrajnemu glavarstvu, ne občinskemu uradu. Ker so pošne razmere v naših krajih skrajno slabe, pa riporočamo, da iz vsake občine zaupnik stranke osebno izroči kandidatno listo okrajnemu glavarstvu. Vsak zaupnik naj zahteva potrdilo, da je kandidatno listo izročil.

Predlagatelji morajo z izvirno kandidatno listo predložiti okrajnemu glavarstvu še po dva prepisa kandidatnih list. Torej skupno tri izvode. Prvi izvod je tisti, na katerega se popišejo predlagatelji, oziroma kandidati. Oba prepisa morata biti pisana tudi na uradnem obrazcu. Napišite se na ta dva izvoda imena kandidatov, njih stan in bivališče, a imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Pač pa se na teh dveh prepisih označijo imena predstavnika in namestnika

na listo. — Župan mora razglasiti dan in uro, do katere se smejo vlagati liste kandidatov.

Volilni imeniki bodo kmalu že razgrnjeni.

Volilne imenike, torej one, ki so bili sestavljeni za volitev poslancev v ustavotvorno skupščino, bodo župani ali gerenti takoj, ko bo vlada razglasila razpis volitev, razgrnili v splošni vpogled. Reklamacije tokrat ne bodo dopuščene. (Edino v občinah na meji, kjer je bilo vpisanih v imenik to razmeroma malo volilcev, sme deželna vlada po svojem lastnem prevdaru odrediti, da se občinske volitve izvedejo na podlagi novih imenikov. In tam se bo vršilo tudi novo reklamacijsko postopanje.)

Volilni imeniki bodo razgrnjeni za dobo 8 dni. To mora občinski urad razglasiti na občinski deski. Vsak volilec ima pravico (§ 10), da v uradnem prostoru ob navadnih uradnih urah, najmanj pa od 9. do 12. in v občinah z vsaj 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure, prepíše volilni imenik. — Pozivamo naše zaupnike, da si takoj po razgrnitvi imenikov iste takoj natančno prepíšejo. Prepis imenika morate na vsak način imeti v rokah.

Na delo!

Za danes naj zadostujejo ta navodila. Prihodnjic bomo objavili še vse drugo, kar je treba našim pristašem vedeti za občinske volitve. Vse številke „Slovenskega Gospodarja“, koder objavljamo navodila o občinskih volitvah, si dobro shranite, ker nam je nemogoče izdati posebna navodila. Ako komu ni kaj jasno, naj se pismeno obrne za pojasnilo na podpisani naslov.

Sedaj pa povsod na delo! Če bodo zaupniki skrbno vršili svojo dolžnost in bodo vsa predela za sestavo kandidatnih list strogo natančno izvršili, bomo dosegli vspehe. Prirejte pridno sestanke volilcev in jih podčujte o načinu volitev in o njih veliki važnosti.

Tajništvo Kmetijske zveze v Mariboru, Koroška cesta št. 5.

Prvi zakonodajni predpis dohodninskega in vojnega davka.

Postanec dr. Hohnjec je o nezakonitostih, ki se vršijo pri predpisu dohodninskega in vojnega davka, na lin. ministra 12. marca vložil tole interpelacijo:

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus. (Dalje.)

Kapitan je rano vstal in se odpravil na obal. Nož mu je gledal iz zahtazane in zakrpane suknje, pod pazduho je nosil svoj neizogibni daljnogled in klobuk mu je čepel globoko v zatilniku. Sapa mu je zmrzovala v belem paru, ko je stopal proti morju in izno je sopesel, kakor da se vedno ni mogel pozabiti na doktorja Livesey.

Mati je bila v sobi pri očetu, raz pa sem pokrival mizo za kapitanov zahtrek.

Vrata se odpro in v sobo stopi človek, ki ga še nisem videl nikdar poprej.

Bled je bil in slok, dveh prstov je mu manjkalo na levi roki in nož mu je visel za pasom, pa bojevito prišlec ravno ni izgledal.

Neprestano sem bil na preži za mornarji, eno in dvojnimi in priznati moram, ta-le me je vznemirilo. Ne rekel bi, da je bil mornar, pa vendaj ga je obdajalo nekaj, kakor duh sli ne morske vode.

Vprašal sem ga, s čim mu naj potrežem. Zahteval je kozarec ruma. Ako pa sem hotel stopiti ponj, je sedel k mizi in mi pomignil, naj grem malo bližje.

Obstal sem na mestu. „Pojdi bližje, sinko“, mi je rekel, „pojdi sem!“

Stopil sem par korakov k mizi. „Ali je tu-le pokrto za mojega prijatelja Billa?“ je vprašal in po strani pogledal v kapitanov kot.

„Prav dobro!“ je rekel. „Ta kapitan bi utegnil biti moj prijatelj Bill, ne rekel bi dvakrat. Brazgotino ima na licu in zelo zabaven človek je, ta moj Bill, posebno kadar pije. Recimo, to bi bil dokaz, kaj ne? — recimo, da ima tvoj kapitan brazgotino na licu, in recimo tudi, da ima brazgotino na levem licu —? A —? Dobro —! Sij sem vnaprej povedal, da je on! — Ali te doma, moj prijatelj Bill?“

Rekel sem mu, da je odšel na izprehod.

„Kam, sinko? Katere pot je ubral, kam?“

Pokazal sem proti obali, kamor je odšel kapitan, povedal, kdaj da bi se

morebiti utegnil vrniti in mu še odgovoril na par drugih vprašanj.

„Dobro!“ je rekel. „Veseli bode bil moj Bill! Kakor če bi dobil steklenico najboljšega ruma!“

Izraz na njegovem licu mi pri teh besedah nikakor ni ugajal in prepričan sem bil, da se moti, ako je sicer res mislil, kar je rekel. Toda menj ta cela zadeva ni nič brigala in vrhatega je bilo sploh težko reči, kaj da naj storim.

Tujec je slonel pri večnih vratih in prežal krog ogla kakor mačka na miš. Stopil sem na cesto, pa koj me je poklical nazaj in ker se mu je zdelo, da ga nisem nemudoma ubogal, je pa stranovito spacu svoj sulji, bledi obraz, divje zarohnel in mi zapovedal, naj se vrnem — s takim glasom, da sem ves plašen skočil nazaj pod streho. Hitro se je spet pomiril, mi napol prilizano, napol posmehtljivo potrepjal po rami in mi pravil, da sem priden in da me ima prav rad.

„Tuji jaz imam sina“, mi je dejal, „podobni ti je, kakor jajce jajcu, in ponos je mojim starim očem. Ampak, sinko, glavna stvar za otroka je pač pokorščina, pokorščina, sinko! Če bi

bil ti sedajle jadril tja ven za Billom, ne bil bi se več vrnil nazaj, prav gojovo da ne! Bill ni imel navade, da bi bil popustljiv in tisti, ki so se vozarili z njim, tudi niso bili prizanesljivi. Pa glej, tu-le gre moj Bill, s svojim kukalom pod pazduho, Bog ga sprimi, prav gotovo je on! Sla bova nazaj v sobo, sinko, in se skrila za vrata, veš in poskrbela bova Billu za majkeno iznenadenje. Bog ga sprimi, pravim še enkrat!“

Spravil me je nazaj v sobo in me postavil poleg sebe v kot, tako da so naju zakrivala odprta vrata.

Lahko si mislite, kako sem bil vznemirjen in da me je bilo strah, kaj bo sedaj prišlo. Tembolj, ker sem opazil, da je bilo tudi tujca strah. Zbral si je nož za pasom, prijel ga za ročaj in ves čas požiral slino, kot bi ga nekaj v grlu tiščalo.

Končno je priropotal kapitan. Zaloputnil je vrata za seboj, se ni ozrl ne na desno in ne na levo in šel naravnost na svoj prostor.

„Bill!“ je rekel tujec z glasom, ki se mi je zdel prisiljeno pogumen.

(Dalje prih.)